

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo na vsa leta 25 K, na pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oglasila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 12 h, če se oglasilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vseučiliška debata.

Zgodilo se je, kakor smo pričakovali. Poslanska zbornica je odklonila nujnost predloga zastran ustanovitve jugoslovanskega vseučilišča. Bili smo na to pripravljani od vsega začetka in zato nam tudi odklonitev nujnosti ni vzela poguma in niemo izgubili zaupanja v končno zmago naših prizadevanj, vzlic temu, da je razprava o tem predlogu spravila na dan pojave, ki so morali na vse Slovence narediti najmučnejši utis.

Da so Nemci nastopili s silno surovostjo in z nekim napuhom, ki pač slabo pristaja življu, kateri v zgodovini nemške kulture zavzema jako nizko mesto in kateri se danes v vsakem oziru glede duševnega delovanja odlikuje po izredni sterilnosti, to ni nikogar presenetilo. Nemški govorniki so z vso brutalnostjo zastopali stališče, da so Nemci gospodarji v državi, Slovenci pa njihovi hlapci, ki nimajo nobene pravice do samostojnega kulturnega življenja. Vedeli smo pač vsi v naprej, da se Nemci postavijo na to stališče in je ta nastop Nemcev le utrdil v naspretnost, da dosežemo vseučilišče samo potom boja.

Globoko pa je ves slovenski narod užalostilo in užalilo postopanje Poljakov. S sentimentalnimi frazami viteza Jaworskega nam ni čisto nič pomagano. Slovenski poslanci so stali Poljakom vedno zvesto na strani, hodili z njimi čez drn in strn, glasovali z njimi tudi pri najodloznejših rešbah, sedaj pa, ko se je šlo za najvažnejše zahtevanje vsega naroda, nastopili so Poljaki proti nam ter tako pokazali, kako umevajo solidarnost slovanskih zastopnikov v narodnih in kulturnih zadevah.

Središče cele debate in za nas najvažnejši pojav isti je bila seveda vladna izjava. Ta ni bila za nas ugodna. Minister je imel sicer za nas cel koš lepih besedi in sladkih zagotovil, ali njegova dejanja kažejo, da so bile to samo — fraze. Koliko je vredna njegova izjava, da je vlada pripravljena ugoditi vsaki možni in izvedljivi kulturni zahtevi Slovencev, ilustrujejo naše srednješolske razmere tako, da je vsaka daljna beseda odveč. Vlada je govorila tako, kakor govori mačeha s svojo pastorko, kadar jo hoče kaptivirati in izpeljati na led. Ministrove besede pa niso nikogar premotile. Zdaj smo se docela prepričali, da je le slepilo javnega mnenja, če se ta vlada imenuje pravično in nepristransko.

Nekaj smo pa s svojim nujnim predlogom vendar dosegli. V parlamentu se je manifestirala volja slovenskega naroda, da se hoče z vsemi sredstvi boriti za svoje vseučilišče, manifestiralo se je, da je prvi in poglobitni postulat vsega naroda vseučilišče. Cela država pozna sedaj našega naroda glavno zahtevanje. Seveda bi bila ta manifestacija sijajnejše in izdatnejše izpadla, da se slovenska nesreča, dr. Ivan Šusteršič, ni usilil v ospredje ter s svojim nastopom kompromitiral ves narod sploh in specijelno vseučiliško akcijo. Škoda, ki jo je Šusteršič napravil, se še dolgo ne bo dala popraviti.

Manifestacija, ki se je uprizorila, ni imela tistega moralnega efekta, kakor smo ga pričakovali. To se ne da tajiti, ali to ne sme dati povoda, da bi položili križem roke. Treba je delati in zopet delati, mej narodom, v deželnih zborih in v

drž. zboru, in če se bo delalo vestno in na realni podlagi pride tudi gotovo dan zmage.

Izjava slovenskega dijaštva.

Dunajski akademiki prosijo nas, da naj priobčimo v listu sledeče tri izjave.

I.

Slovenski dijaki poslancu dr. Šusteršiču.

Jednoglasično pripoznavajo Slovani in še posebej Slovenci nedogledno važnost vseučilišča v Ljubljani.

Govoril je ves narod in pozval svoje zastopnike v državni zbornici, da tam ponovijo zahtevo narodovo.

Pričakovali so interesevani krogi, da to idealno vprašanje prednese državni zbornici zastopnik slovenskega naroda, ki je neomadeževan, ki je zmožen i po svoji osebi dati najboljšo poročstvo za vspehe.

Todž vse nas je prekanil poslanec dr. Šusteršič: navzlic odporu pri svojih tovariših, navzlic pozivu jugoslovanske dunajske akademiške mladeži, — da naj z ozirom na svoje stališče v parlamentu izza 1. maja t. l. prepusti predlog drugemu slovenskemu poslancu, ker inace stavi idealno našo zahtevo v nevarnost; navzlic vsemu temu izzlorabil je to naše najvišje vprašanje v politično rehabilitacijo svojega parlamentarnega položaja, postavil na kocko svojo osebnost in univerzo v Ljubljani!

Skrajno ogorčeni nad takim podlim postopanjem poslanca dr. Šusteršiča, s katerim se je drznil oskruniti našo svetinjo, s katerim je, zlorabljač jo za poskus vstajenja svoje osebnosti, oškodoval dobro stvar, — izražajo mu podpisani slov. akademiki svoje zaničevanje, najostreje obsojajoči tako podlo, egoistično umazano ravnanje.

Slovenski dijaki protestujejo v interesu svete, narodne stvari proti temu, da se narodni interesi pojustificirani osebi izpostavljajo nevarnosti, protestujejo proti temu, da nastopa poslanec dr. Šusteršič v imenu slovenskega naroda in pozivlja dr. Šusteršiča, da, ako ima še kaj časti in domoljuba v sebi, konečno vendar žrtvuje svojo osebnost domovini!

Konečno pozivljajo slovenski dijaki vso slovensko inteligenco, da zagreni takemu značaju vse intrigue, da se očisti te sramotne pege pred svetom in javno izrazi, da je ni volja, i nadalje prepuščati svoje borilne zastave nečistim rokam — pridružujoča se našemu manifestu.

Na Dunaju, dne 7. grudnia 1901.

II.

Slovenskim poslancem!

Slovensko dijaštvo, užaljeno do dna duše po porazu, kojega je doživel slovenski narod dne 6. decembra 1901, ki bi moral biti dan vsaj moralnega triumfa za vse Slovence, izražajo, — ker ni bilo na braniku za sveto narodno stvar ne spretnih — taktikov, ne imponujočih govornikov, ker se ni čulo vsétransko podprtih, prepričevalnih dokazov, ne glasu zastopnika Ljubljane, ker ni skoraj nikdo zavračeval izzivajočih žalitev nasprotni-

kov, spoznavajoč, da je desorganizacija onemogočila skupen nastop pred zbrano tujino in tako pokopala narodu njega najsvetejšo pravico, — svoje trpko ogorčenje in najglobokeje obžalovanje nad onemoglostjo in brezbriznostjo slovenskih poslancev.

Dunaj, 8. grudnia 1901.

III.

Drž. poslancu, dvor. svet. gos. p. dr. Ploju!

Slovensko dijaštvo izražajo g. dvor. svet. in držav. posl. dr. Ploju svojo srčno zahvalo na njegovem možatem nastopu v državnem zboru dne 6. grudnia t. l.

Dunaj, 8. grudnia 1901.

(Skupni podpisi k vsem trem izjavam so na razpolago v uredništvu »Slovenskega Naroda« v Ljubljani).

Mi smo prošnji rade volje ustregli, dasi smo si v svesti, da se take izjave morajo ocenjevati s posebnega — mladeniškega — stališča. Navdušenje mladine se ravna po svojih zakonih, in naravno je, da časih prekorači meje dopustnosti, ali pa vsaj meje trezne sodbe, kar se je tudi v predležeh izjavah zgodilo. Da bi se nam pa ne očitalo, da smo hoteli ovire postaviti slovenskih akademikov navdušenju za ljubljansko univerzo, priobčili smo vse tri izjave, in sicer nespremenjeno, kakor se je izrečno želelo.

Z drugimi poslanci živi tudi zastopnik Ljubljane v svesti, da so vse tri izjave dokaz lepega navdušenja za dobro stvar. In če so to, izpolnile so že svojo nalogo, ne da bi se kaj drugega bilo pričakovalo! Posebno druge izjave nečemo na rešeto vzeti, ker gospodje akademiki ne poznajo dejanskih razmer. Od pričetka se je namreč menilo, da bode načelnik naprednega jugoslovanskega kluba predlog utemeljeval, da pa bodeta v debato posegla samo podnačelnika drugih dveh klubov. — Ko se je Šusteršič na Dunaj vrnil, reklamiral je pravico utemeljevanja zase. In potem se je skoraj do zadnjega trenutka upalo, da bodo prijatelji in somišljeniki Šusteršiča pregovorili, da odstopi od svoje zahteve. Prijatelji in somišljeniki so se tudi v tem pogledu pošteno trudili. Če bi pri teh pogajanjih bil izjavil dr. Tavčar, da hoče tudi govoriti, potem bi bil dal Šusteršiču v roke orožje, kakor si boljšega želeli ni mogel. S tega razloga zastopnik Ljubljane ni silil v ospredje, in zadovolil se je s tem, da je za napredni jugoslovanski klub dobil besedo njegov načelnik, kakor je to pri važnih zadevah sploh v navadi. In zastopnik Ljubljane je imel še drug, jako tehten razlog, da se ni oglasil. Nujni predlog, ki so ga vložili poslanci, se namreč ne glasi, da naj se ustanovi vseučilišče v Ljubljani. S predlogom se zahteva samo ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča, ni pa imenovan noben kraj, kje da naj se vseučilišče ustanovi. Zgodilo se je to vsled ugovorov od neke strani, katerim ugovorom je večina jugoslovanskih poslancev ugodila. Nam je dalo to že zadnjič povod k izjavi, da bi se po našem prepričanju morala gibati vseučiliška akcija v okviru, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski, dočim je v zbornici stavljeni predlog ta okvir v več ozirih zapustil. Ako bi se bil zastopnik Ljubljane oglasil, bi bil moral na vsak način zahtevati, da naj se vseučil-

lišče ustanovi v Ljubljani, in s tem bi bila postala konfuzija splošna in bi bilo prišlo morda celo do javnih ugovorov od hrvatske strani. To štelimo si v dolžnost pojasniti, pa ne v opravičenje zastopnika Ljubljane, ki se bode, če treba, že opravičil pred svojimi volilci! Sicer je pa ta zastopnik tudi voditelj našemu listu in niti z besedico ni ugovarjal proti izjavam; zategadelj so se tiskale nespremenjene kakor se je izrečno želelo!

V Ljubljani, 9. decembra.

Nova sprava pogajanja.

Koerber je povzročil že celo serijo spravni pogajanj, ki so se vsa izjavila, vendar pa je vprizoril iznova, da se bodo vršile mirovne konference med Čehi in Nemci. Koerber je imel te dni že dolgotrajne pogovore z zastopniki Nemcev in Čehov o položaju v parlamentu sploh in o načinu, kako bi se odpravile difference. Pogajanja naj bi se oficialno začela po novem letu in sicer naj bi se sklenilo, da se narodnopolitična vprašanja postavijo z dnevnega reda, zato pa spravi pred zbornico velik, gospodarsko važen predmet, n. pr. vprašanje o podržavljenju železnic. Ker Nemci nikdar ne bodo odnehali od svoje zahteve, da postane nemški jezik državni, in ker se Čehi — kakor tudi drugi Slovani — nikdar ne odpovedo zahtevi, da so vsi jeziki v državi enakovredni tudi v uradih, se resnična sprava med Nemci in Čehoslovani ne doseže nikdar, k večjemu le kratko premirje, ki reši za nekaj mesecev življenje kabineta in podaljša dobo državnozbornskega zasedanja.

Spravna pogajanja na Moravskem

so se razbila. Dunajsko glasilo nemških naprednjakov piše, kakor bi bili tega krivi Čehi, da so bili Nemci do skrajnosti popustljivi in spravljivi, a da so Čehi hoteli absolutno nadvlado. Ta trditev je nečuvven izrodek hinavstva, kajti Nemci sprave ne marajo na pravični podlagi, katero utemeljujejo dejstva, statistika, nego hočejo, da bi bila sprava za Čeha popolna kapitulacija. Razmere na Moravskem so neznosne.

Vojna v Južni Afriki.

»Daily News« zahtevajo, naj so pošljejo iznova čete v Južno Afriko v podporo ondodnje armade. Buri se bodo branili bržčas le še do maja ali k večjemu do junija; če pa bodo vztrajali vzlic vsemu do prihodnjega septembra, potem postane položaj angleške vojske obupen, ker se bo vojska dotlej zopet skrčila, a nadomestil ne bo. Zategadelj zahtevajo »Daily News«, naj se vsekakor preskrbi za nove čete, ki bodo vsaj v prihodnji jeseni vojno z Buri dognale in dovršile. Sicer pa so bili te dni Angleži v Londonu dobre volje in polni upov. Iz Pretorije je namreč došlo poročilo, da so Angleži naskočili troje burskih taborov in ujeli 250 Burov, t. j. 100 jugozahodno Ermelu, 93 blizu Nylstrooma v okraju Waterberg, kjer stoji Bayerjev oddelek, in 57 v severnozahodnem delu Transvaala, kjer je Liebenberg. Zato Angleži triumfirajo in sanjajo o zmagi. Seveda treba počakati popolnih poročil, ki bodo javila tudi angleške poraze. »Daily News« trdijo, da se vzlic tujanju mirovna pogajanja z Buri vrše, bruseljski »Petit Bleu« pa poroča, da o miru še ni govora.

„Slovenec“ pred sodiščem.

(Konec.)

Razprava se je potem v soboto dne 7. nadaljevala. Pričela se je s tem ob 9. uri, da se je prečitalo porotnikom stavljenih 27 vprašanj, v katerih so zapopadani delikti, katerih sta bila gg. dr. Evgen Lampe in Ivan Rakovec obtožena.

Po prečitani porotnikom stavljenih vprašanj podeli g. predsednik besedo obtožitelju g. dru. Karolu Trillerju.

Dr. Triller, zastopnik župana Hribarja, občinskih svetnikov in dra. Tavčarja, pričel je svoj zatožni govor nekako sledeče: Velecenjeni gospodje porotniki! Ne-koč zašel sem na daljšem potovanju v samotni gorski kraj in v tihi gozdu nalezl sem tam na skrito, revno kapelico, imajočo na pročelju napis, ki me je v svoji skromnosti tam v gorski samotni globoko presunil. »Ehret die Wahrheit, die Tochter Gottes!«, tako se je glasil evangelijski tiste tihe gorske kapelice...

In sedaj bi jaz pred vsem urednikom »Slovenčevim« svetoval, da napravijo prej ko prej slovesno romanje do te kapelice, kajti prav zaničevanje evangelija te kapelice in žalostno dejstvo, da niso spoštovali hčere božje, resnice, spravilo jih je danes na zatožno klop.

Žalostna slika iz našega tožnega našega domačega boja zrcalila se je včeraj in danes pred nami in donečega živketapoštenega orožja niste slišali, temveč le sikanje zastrupljenih pušic. Da, s takim orožjem se je skušalo zastrupiti celo naše javno mnenje, gazilo se je pod pretvezo za javni blagor vnete kritike v blato celo vrsto, celo korporacijo javnih funkcionarjev, katere se je zgolj iz ostudne strankarske strasti kot navadne sleparje in zavržence ljubljanskega prebivalstva predstavljalo nerazsodni masi. In isto velja glede inkriminiranih napadov na državnega poslanca dra. Tavčarja. Kolikor je kalna zelena mlaka podobna bistremu zrcalu, le toliko je bila »Slovenčeva« »kritika« v vseh inkriminiranih člankih podobna resnici.

In danes boste sodili vi, svobodni možje, o tem, jeli je dopustno tudi le v najstrastnejšem političnem boju tako orožje, jeli se res sme brez kazni in pokore na tak način slepariti javno mnenje in na sramotni oder postavljati može, kojih jedina pregreha je ta, da brez klerikalnega dovoljenja in blagoslova žrtvujejo svoj dragi čas in svoje delo javnemu blagorju.

Nam se vidijo take razmere neznosne in zategadelj zahtevamo od vas, gospodje porotniki, prepotrebne asanacije. Naša krivda pa ni, ako se mora vršiti ta asanacija gotovo na nečast našega naroda ugleda v tej dvorani in pod patronanco kazenskega zakona...

Potem je govornik ob roki obtožnice raztolmačil in dokazoval porotnikom, da so združeni v vseh inkriminiranih člankih vsi objektivni znaki pregreškov zoper varnost časti ter obžaloval, da obtoženo uredništvo »Slovenčev« ni imelo poguma, razviti nam danes oni dokaz resnice, kateri je bilo tako komedijsko napovedalo: »Heraus mit dem Flederwisch — wir pariren!« — tako kličemo sedaj mi. Toda danes se skrivata obtoženca kakor plaha zajca za grm uredniške tajnosti. Niti toliko poguma nista imela, da bi se bila postavila v tej dvorani obtožiteljem oko v oko in že to je najsijajnejši dokaz, da imata slabo vest. Seveda izraza varnega grma metati kamenje na mirne popotnike, to je lažje, jeli pa tako početje tudi dostojno katoliškega duhovnika, to je druga stvar. Pa gospodje so upali, da se bo tudi to pot, kakor do sedaj vedno, prišlo za lase le odgovornega urednika-slamoreznika, pravi krivci pa bodo ostali za varno pečjo. A varali so se! Naveličali smo se nehvaležne vloge, vlačiti bika le za rep in to pot prijeli smo ga tudi za rogove. Da pa te rogove reprezentuje v tem slučaju katoliški duhovnik dr. Evgen Lampe, to ni naša krivda.

Govornik dokazuje potem na podlagi zagovora tega obtoženca samega in izpovedeb prič, od katerih je zlasti zadnja morala napraviti na vsakogar najbolj mizerabel utis, da so inkriminirani članki zamogli priti v list jedino-le z vednostjo šefredakterja dr. Lampeta in naj je sicer, kakor so hoteli trditi nekatere priče, naloga »Slovenčevega« šef-

urednika res le ta, da — igra klavir! Čudež bi se bil moral zgoditi, ako bi bili prišli taki članki v list brez vednosti obtoženih. A kdo naj bi poizvedoval tak čudež? Angelji takih umazanih stvari gotovo niso prinesli v tisek, hudiči pa tudi ne, ker sploh nimajo pristopa v katoliško hišo, kakršno je uredništvo Slovenčeve! Preostaja torej le še naravna pot, da so šli ti članki, kakor vsak drugi, skozi roke obtoženih urednikov. Brezdvomna je torej tudi subjektivna krivda obeh obtoženih.

Konec svojega zatožnega govora apeluje dr. Triller še v toplih besedah na narodnost in nepristranost porotnikov, katerih ne morejo in ne smejo dosežati visoko pluskajoči valovi politične in strankarske strasti. Zastava krvavo žaljenega zasebnih obtožiteljev je včeraj in danes visoko plapolala v tej dvorani in zategadelj mora biti z zmago venčana ta zastava. Sodite torej, gospodje porotniki, sodite po vesti in prepričanju in nič ne dvomim, da bo vsled vaše pravične sodbe obtoženim še dolgo in gromovito zvenelo po ušesih: Spoštujte resnico, hčer božjo!

Ko je dr. Triller končal utemeljevanje svoje obtožbe, dobil je besedo drugi obtožitelj g. dr. Josip Kušar. Izvajal je nekako takole:

Visoko sodišče! Častiti gg. porotniki! V splošnem oziru moram se izvajanjem g. predgovornika le pridružiti, ker jim v polnem obsegu pritrjujem. Kajti namen inkriminiranih člankov vseh 5 obtožb je edino le ta, udariti po narodno napredni stranki, v kolikor to nasprotni stranki ne zadostuje, če se loti pristašev moškega spola, v toliko je klerikalna stranka dopolnila svoj boj s tem, da je v svojem listu »Slovenec«, v dopisu dne 5. svečana, ki je podoben kalni mlakuži, napadla, in sicer zavratno napadla narodno napredno ženstvo, to je žene in hčerke tistih mož, ki so jej trn v peti. —

Gospodje porotniki, zgodovina ljubljanske porote, kolikor je meni znano, ne pozna do sedaj še takega grdega slučaja, da bi se morala cela skupina neomadeževanih žen in deklet braniti pred takimi ostudnimi napadi, kakršni so tisti, ki so v mojih obtožnicah zapopadani. — In tako imam jaz danes pred tem visokim porotnim sodiščem najbrže kot prvi priliko, da zastopam čast in poštenje ljubljanskih žena in deklet, čast ljubljanskih dam, ki še nikdar niso napravile nikomur krivice, ki še nikdar niso stopile v areno političnega življenja, ki stopajo le takrat v javnost, če se gre za kake dobrodelne ali obče slovenske namene in o katerih tako ponosno poje nesmrtni pesnik:

»me poštene smo Kranjice,
ljub'ce ne za kratek čas«,

da moram braniti ljubljansko ženstvo proti napadom, izhajajočim od tiste strani, ki je po Kristusu kralju pred vsem poklicana oznanjevati vesoljnemu svetu zgolj in nič drugega, nego ljubezen do bližnjega.

In gg. porotniki, kaj pravite, zakaj se je »Slovenec« zaletel v današnje obtožiteljice? Zato, ker so v svoji narodni požrtvovalnosti ustanovile žensko telovadno društvo. Že star pregovor pravi: curandum est, ut mens sana sit in corpore sano, to je, skrbeti je, da v zdravem telesu prebiva zdrava duša. To nalogo izpolniti, pa je ravno namen telovadbe. Zgodovina nas uči, kako blagodejen upliv je imela telovadba pri starih Grkih in Rimljanih; pripoved Punskih vojsk nam pripoveduje, kako junaško so se borile vrle Kartaginke na obzidju mestnem, poklonivše vso svojo telesno moč koristim napadene domovine. Vojska za osvoboditev nemških dežel od francoskega jarma nas uči, kak uspeh je imel oče Jahn, ko je upeljal v nemško mladino sistematično telovadbo, in ista zgodovina nas uči, da je baš Pruska kraljica bila tista, ki je, spoznavši korist telovadbe, podpirala očeta Jahna; in če pogledamo svoje brate Čehe, vidimo, kak kolosalen uspeh je rodila po Miroslavu Tyršu vpeljana sistematična telovadba v Češkem narodu; kdor je videl letos v Pragi poleg 13.000 Sokolov v vrsti nastopiti pri 1000 telovadkinj, temu je moralo oko veselja zaiskriti, kajti narod, ki ima takih žen, tak narod ne bode poginil. —

»Slovenec« pa je ljubljanske dame baš radi tega napadel, ker so se posvetile takemu plemenitemu smotru.

Kako razumeva klerikalna stranka ta plemeniti namen in kako ob enem pojmi ljubezen do bližnjega, kaže nam najbolje inkriminirani članek v št. 29 z dne 5. februarja 1901. — »Slovenec« na čelu stoji katoliški duhovnik dr. Ev. Lampe. Inkriminirani članek je pa dopis, kjer se z nečuvnim cinizmom in infamno predrznostjo blatijo in sramotijo ljubljanske dame, zasebne obtožiteljice, ki niso niti listu »Slovenec« niti slovenskemu narodu nikdar še napravile najmanjše krivice, ki torej niso nikdar dale najmanjše prilike, da bi jih mogel »politični list za slovenski narod«, kakor se »Slovenec« rad nazivlja, tako ostudno napadati, kakor se je to v inkriminiranem članku storilo, pač pa se da trditi, da se baš med zasebnimi obtožiteljicami nahajajo dame, katerim ljubezen do bližnjega ni samo prazna fraza. — Kako hude žalitve so v inkriminiranem članku, kaže, gg. porotniki, dovolj že ta okolnost, da se morajo zasebne obtožiteljice napram »Slovenec«, čigar šefurednik in izdajatelj je katoliški duhovnik dr. Evgen Lampe, poslužiti sredstva porotne sodbe. — Temu ljubljanskemu ženstvu predrzne se »Slovenec« očitati, da goji v novo ustanovljenem telovadnem društvu liberalnih »mamic« in »fajlc« tako strujo, ki je morali nasprotna, strujo nad katero se mora zgražati in razjokati vsako neomadeževano pošteno, kršč. žensko srce, da se gode v tem društvu stvari, pikantne stvari, glede katerih bi moral pod normalnimi razmerami dopisnik varovati diskretnost, da jih pa ne more zamolčati, in da mu bo še večkrat dana prilika, biti indiskretni; članicam telovadnega društva očita nasladno okuženo življenje, in da jih pred svetom še bolj osmeši, pošilja jih med norce na Studenec, očitajoč jim, da se jim je zmešalo, grozno zmešalo, kakor se more zmešati le gospe dr. Tavčarjevi in njenemu dvoru.

Krono vsega brezstidnega obrekovanja in nesramnega natolcevanja pa je trditev o izgubljeni ženi, s čimur se primerja zasebne obtožiteljice s pouličnimi vlačugami.

In gg. porotniki, že samo to očitanje »izgubljene žene«, in sicer iz blagoslovljenih ust, je najhujše razžaljenje časti neomadeževanih zakonskih žen, razžaljenje najobčutljivejšega ženskega svojstva, razžaljenje ženske sramežljivosti in zakonske zvestobe.

Obtoženca sta imela pač žalosten pogum, v listu skrita, iz zasede to pošteno ljubljansko ženstvo na tak ostuden način napasti, nimata pa, gg. porotniki, poguma, stopiti zaradi teh žalitev pred Vas, kot svoje sodnike, ampak sta se Vas zbala, sta lepo doma ostala, ker imata očitno slabo vest.

V objektivnem oziru je inkriminirani dopis, čigar vsebina je zapopadena v Vam stavljenih vprašanjih, prestopok zoper varnost časti in poštenja, je torej kaznjivo dejanje. — Da meri ta dopis na zasebne obtožiteljice, je jasno, ko beli dan, sicer sta pa obtoženca to sama pripoznala.

Vpraša se sedaj le še, če sta ravno obtožena gg. dr. Evgen Lampe in Ivan Rakovec za to kaznjivo dejanje tudi odgovorna.

Prvoobtoženec je šefurednik in izdajatelj, drugi pa odgovorni urednik in direktor toženega lista.

Na to izvaja obtožitelj svoje dokazovanje glede subjektivne krivde obeh obtožencev tako, kakor je to razvidno iz obtožnice.

Z ozirom na to, gg. porotniki, ni nobenega dvoma, da sta oba obtoženca inkriminirani dopis, predno sta ga dala v natis tudi prečitata, da je prišlo toraj to razžaljenje z njunim privoljenjem v »Slovenca«.

Tudi jaz se sklicujem na zlati rek: »diligite veritatem, filiam Dei«, spoštujte resnico, hčerko božjo, obtoženca pa sta se spustila v tajbo in nočeta o svoji krivdi ničesar vedeti! — Prvoobtoženec je svoj čas celo odpotoval na jug, da se je odtegnil porotni razpravi; skliceval se je na to, da je na jetrih in želodcu bolan. Toda to meni nikakor ne imponuje, kajti kdor je na jetrih in želodcu bolan, gre v Karlove Vare, ne pa na jug. In dalje sta se oba obtoženca potegovala za to, da bi se njiju sodba vršila pred porotnim sodiščem dunajskim, ne pa pred Vami, ljubljanski porotniki ter sta končno tudi

od današnje razprave, v svesti si svoje slabe stvari, izostala.

Če taji prvoobtoženec svojo krivdo ter pravi, da je prepovedal v »Slovenec« pisati o ženskem telovadnem društvu, potem je podoben tistim ženicam, ki so celo dopoludne obirale, pri razhodu pa konstatirale: »Kaj ne, saj nismo nič rekile?«

Če se sklicujeta obtoženca na svoj preklíc v št. 32. kot zadoščenje storjene razžalitve, potem se pač lahko reče, da imata čudne pojme o zadoščenju.

Inkriminirani članek gotovo tudi ne izvira iz Novegamesta, ampak se je nekemu dopisu pritaknil, kar je razvidno iz tega, da ni v nobeni zvezi s tem, kar se od Novegamesta pripoveduje. Očitno je torej, da se je inkriminirani članek rodil v »Slovenčevem« uredništvu samem.

Gospodje porotniki, kakor objektivno dokazano, je inkriminirani dopis tako hudo žaljenje ženske časti in poštenja, da glasno kriči po zadoščenju. Postavite se, gg. porotniki, na tisto stališče, na katerem stoji možje in očetje kruto žaljenih zasebnih obtožiteljic in raz to stališče boste zadobili kot sodniki iz naroda, po svoji vesti in prepričanju edino pravi pogled v celo to zadevo, zadobili boste pristno sliko »Slovenčevega« uredništva, o kateri se bodele z lahkoto prepričali o tem, da zadene ne samo Ivana Rakovca, ampak tudi in v prvi meri krivda prvoobtoženega g. dr. Evgena Lampeta, proti kateremu je, kar odkrito priznam, v prvi in poglavitni meri obrnena ost zasebne obtožbe.

Pravica, gg. porotniki, pravijo, ima zavezane oči. Vi pa, gg. porotniki, ki naše ljubljanske razmere do pičice poznate, Vi ste pa kot ljudski sodniki poklicani, da obvezo, katera krije oči pravici, odgrnete, da vidi pravica vso tisto klerikalno grdobijo, katera je zasnovala današnje zasebne obtožbe in katera kulminira v tem, da se je v svoji politični strasti lotila celo poštenja in časti naprednega ženstva, da se je lotila celo časti zakonskih žen in s tem pokazala, da ji tudi ženska sramežljivost ni več sveta, če se gre za to, da se pobije liberalnega nasprotnika. — In gg. porotniki, kadar bo pravica to grdobijo zagledala, takrat se bode pa v Vas rodilo prepričanje, da se kruto žaljeni časti ljubljanskih žen in deklet more dati le na ta način zadoščenja, če Vam stavljeno vprašanje glede obeh obtožencev potrdite.

Na to se je obravnavala za 5 minut prekinila, in ko se je zopet nadaljevala, dobil je besedo zagovornik gosp. dr. Fran Poček, ki je vključil svojemu zatrdilu, da ima nalog, porotnikov ne dolgo mučiti, raztegnil svoja izvajanja na okoli dve uri.

Gotovo je, da se zagovorniku ne sme kratiti beseda, naše nemerodajno mnenje pa je, da stvari, ki se niso v dokaznem štadiju ni z besedico omenile, ne spadajo v zagovor, ker se imajo govoriti strank držati tega, kar je podal dokazni material. Govoril je o »Thierschutzverein«, ki ima srce do živali, da pa liberalna stranka srca niti do človeka nima. Dejal je, da gg. obtoženca zgolj za občni blagov delata, da so pa ravno tožniki tisti, ki druge žalijo. Povedal je, da visoko spoštuje zasebne obtožiteljice kot ženske, in prizna, da je inkriminirani dopis razžalljiv, prizna pa, da ravno tako ali pa še mnogo bolj ceni tiste krščansko-socialne žene in dekleta, katere je svoj čas liberalni »Narod« napadel, ne da bi povedal, kdo so te krščansko-socialne žene. Pravi, da je obtožiteljstvo celo menežarijo zajcev in bikov pred porotnike postavilo, da pa krivde obtožencev ni moglo dokazati. Dotakne se Aškrčeve službe na magistratu, »Mestnega doma«, novega jubilejnega mostu, ljubljanskih cest, električne razsvetljave in končno pravi, da kot nepristranski mož mora konstatirati, da »Narod« dosti grše postopa, nego »Slovenec«. Izostanje obtožencev opravičuje s tem, da obtoženca zaradi tega nista prišla na glavno razpravo, ker 1.) svojim izpovedbam nimata ničesar pristaviti in 2.) ker sta slutila, da postane puran (sc. »zasebni« obtožitelji), če vidi rudečo ruto, le še bolj razborit in hud, vsled česar se nista hotela izkoriščati dati. Končal je z apelom na porotnike, naj sodijo pravično in vestno ter zanikajo tista vprašanja, katera

im je po podanih dokazilih v prilog pravice zanikati.

Na to se je razprava ob 1/2. uri pop. pretrgala in ob 4. uri pop. nadaljevala. Po kratkih replicah in dupliciranih govorih podal je gospod predsednik svoj objektivni resumé, v katerem je poudarjal, da je čast najvišje blago človeka, da je čast marsikateremu celo več nego življenje. Potem je razložil porotnikom vsebino stavljenih vprašanj, podučil jih, kaj je kaznivo in kaj nekaznivo, kje je treba hudobnega namena, kje pa le zavesti, da je čin kazniv, ter jim konečno podal poduk, kako se imajo v formalnem oziru ravnati tu, kako jim je postopati. Da izpolnijo svojo nalogo, kot sodniki iz naroda.

Ob 5. uri 15. min. zvečer podali so se porotniki v svojo posvetovalnico ter ob 6. uri 15 min. zvečer posvetovanje končali. Načelnik gosp. Jurij Auer razglasil je porotniški pravorek, po katerem so bila glede obtoženca dr. Lampeta vsa glavna vprašanja potrjena, glede obtoženca Rakovca pa deloma glavna, deloma pa eventualna vprašanja.

Obtožitelja sta predlagala obsodbo obeh obtožencev v smislu obtožbe ter predlagala glede obtoženca dr. Evgena Lampeta kazen v zapor, glede Ivana Rakovca pa najmilejšo kazn, ki je v tem slučaju možna, glede obeh pa, da ima priobčiti obsodbo v prvi sobotni številki na prvem mestu prve strani »Slovenca« in sicer s črkami običajnimi pri uvodnih člankih.

Po 1 1/4 urnem posvetovanju proglašila se je sledeča

razsodba

1. dr. Evgen Lampe je kriv pregreška zoper varnost časti in poštenja po §§ 488 in 491 kaz. zakona ter se obsodi po § 493 kaz. zak. z uporabo § 266 kaz. zak. na 2 meseca v zapor, koja kazen se pa v smislu § 261 kaz. zak. spremeni v 1000 kron globe.

2. Ivan Rakovec je kriv pregreška zoper varnost časti in poštenja po §§ 488 in 491 kaz. zak. ter po čl. III. zakona z dne 15. oktobra 1868 št. 142 ter se obsodi po § 493 kaz. zak. z uporabo § 266 kaz. zak. na 10 dni zapora, koja kazen se pa spremeni po § 261 kaz. zak. s posebnim obzirom na to, da sta obtožitelja sama predlagala milo kazn, na 100 kron globe.

Oba obtoženca sta po § 389 k. p. z. obsojena v povračilo vseh kazenskih stroškov, v smislu § 39 tisk. zak. pa tudi v to, da imata v prvi sobotni številki po pravokrepnosti sodbe priobčiti v »Slovencu« razsodbo na prvem mestu prve strani s črkami, ki služijo običajno uvodnim člankom. S tem je bila ob 9. zvečer ta zanimiva tiskovna pravda zaključena.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. decembra.

— **Profesor Pommer** zastopa Celje in nekaj drugih slovenskih mest in trgov na Spodnjem Štajerskem. Pri zadnji državnozborni volitvi dobil je prav pičlo večino, a vzlic temu je ta možicel napet in ponosen kakor živinski želodec, če je deset dnij v vodi ležal. Profesor Pommer, ki je samo še v zadnjem propadlem Celju mogel ujeti svoj mandatek, je prototip, ne rečemo »des dummen Kerls von Cillie«, pač pa tistega nevednega nemškega profesorja, ki je profesuro radi lenobe in gotovo tudi radi duševne revščine obesil na kol, ter svojo ignoranco posvetil politiki. Ker taki »politiki« svoje izvanredne puhlosti in površnosti drugače prikriti ne morejo, zarijejo se v aroganco. Tako postopa tudi ta Pommer! Pri zadnji razpravi o ljubljanskem vseučilišči nastopil je v imenu nemške ljudske stranke, a obnašal se je kakor kak klovn v cirkusu. Hotel je kopirati Anastazija Gruna, ki je nekaj z znano culico prišel v deželni zbor kranjski, o katerem pa se ve, da je pozneje obžaloval slabi svoj dovtip. Vzemimo, da smo Slovenci per inconcessum res taki reveži, kakor nas slikajo Nemci, ali je potem, če pridemo »beračite« pred bogato nemško mizo, dostojno, če nam »Edelvolk« ne samo nič ne da, temveč nas še po vrhu obrca? Ali stari Pommer je hotel kopirati Anastazija Gruna, in zategadelj se je v parlamentu obnašal kot star osel, kojemu

je košček bodečega osata zašel v ušesa, in s svojimi nožicami je praskal na vse strani, da nas je kar groza obhajala za tisto malo pameti, ki je morda še tiči pod plešasto Pommerjevo črepinjo. O napredku Slovenstva v zadnjih tridesetih letih nima celjski zastopnik niti najmanjšega pojma, a sodil pa je, kakor bi vse vedel! Mož, ki niti slovenski ne govori, »govoril« je s kmeti po savinjski dolini, in ti so »novo slovenščino« obsojali! »Pozor na vlak« ni slovensko, pač pa »achtung na cug«. Vir profunde Pommerjeve vednosti bila je mala nemško-slovenska slovnica — po Pommerju jedno glavnih del naše literature! — kojo je spisal neki Korošec, Pečnik imenovan. Kaj je ta Pečnik, nam ni znano, mora pa že biti nekaj tak filolog, kakor je Strekelj v Gradcu, kojemu rodi vsako leto drugo slovenščino! Z jedno besedo, Pommer je kvasil take neumosti, kakor jih pri nas niti otroci v ljudski šoli ne kvasije! Nemška ljudska stranka, ako si bode hotela ohraniti ime resne stranke, takih harlekinov ne bode smela mej govornike pošiljati. Kaj takega je bilo pred tridesetimi leti mogoče, ko je vladala v parlamentu še židovsko-liberalna večina, ki je tudi vse vedela, a znala pa vendar ni ničesar. Tako se tudi gospod Pommer v zadnjih desetletjih ni ničesar naučil, pač pa je veliko pozabil, če je kaj pozabiti imel. Nam pa taki nasprotniki ne morejo provzročiti nikake škode, zategadelj kličemo vrlemu možičku iz dna svoje duše: »hajl und sik«!

— **Čudna stvaritev** mora biti po »Slovenčevih« poročilih ogorčenje jugoslovanskih poslancev nad dr. Tavčarjem. Če čitaš »Slovenca«, rase to ogorčenje od dne do dne, in videti je, da je jedina krma, s kojo Žitnik in Šusteršič pitata potrti svoji duši. Na Dunaji o tem ogorčenju ni ničesar čuti in opaziti: dr. Tavčar občuje prijazno z vsemi jugoslovanskimi poslanci, s katerimi sploh občeati hoče. Vencajz, Žitnik in Šusteršič so pa lahko ogorčeni, kolikor se jim zljubi. In če bodo z nova kako politično neumnost učinili, nima dr. Tavčar nič proti temu, če se zopet salvirajo za »ogorčenje jugoslovanskih poslancev nad Tavčarjem«. To ogorčenje je namreč najboljši pesek za oči nedolžnih klerikalnih volilcev!

— **Deželnozbornske volitve na Goriškem.** V sredo dne 11. t. m. volijo veleposestniki. Ker je društvo veleposestnikov samo postavilo svoje kandidate, je pričakovati, da bodo izvoljeni ti, ne pa tisti kandidatje, katere usiljuje dr. Gregorič. Nekateri klerikalci so že stopili v zvezo z Lahji, da bi ti glasovali za klerikalne kandidate in proti kandidatom društva veleposestnikov. Upati pa je, da se slovenski veleposestniki takemu počenjanju odločno upro.

— **Kdo bo škof v Trstu?** Čuje se, da bo imenovan za škofa v Trstu sedanjí poreško-puljski škof Flapp. Kakor znano, je Flapp odločen nasprotnik Slovencev in Hrvatov, ter je škofovsko oblast vedno in povsod porabljal v zatiranje Slovanov v svoji škofiji.

— **Ravnopravnost v cerkvi.** »Edinost« beleži govorico, ki kroži v duhovniških krogih tržaških, da se odpravi slovenska prepoved v župnih cerkvah pri Sv. Antonu starem in pri Sv. Antonu novem.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v torek, se uprizori velika Wagnerjeva opera »Tannhäuser ali pevska borba na Wartburškem gradu«. Naslovno ulogo poje g. Tit Olszewski, Elizabeto gđ. Nedbalova, Venero gđ. Noëmi in Volfrana kot gost g. Bogdan pl. Vulaković, član hrvatske opere v Zagrebu. Gosp. pl. Vulaković je nastopil lani dvakrat kot gost v slovenski operi ter si mahoma pridobil vse simpatije in najsloplnejše priznanje slovenskega občinstva. Gotovo ga sprejme tudi jutri z veseljem.

— **I. društvo hišnih posestnikov** je imelo v soboto zborovanje v »Mestnem domu«. Predsednik dr. Gregorič je naznanil, da sta deželna vlada in mestni magistrat dovolila, da se državno posojilo in 3%, posojilo vračata v četrtletnih obrokih, za kar se je baronu Heinu in magistratu izrekla zahvala. Razpravljalo se je potem precej obširno o

3%, posojila, dr. Gregorič pa je obsojal neopravičeno zvišanje najemščin, ter opozoril hišne posestnike, da se vsled tega zvišanja pripravljajo protiakcija, ki meri na to, naj se hišnim posestnikom od dobavljenih posojil ničesar ne odpiše. Shod je pooblastil predsedstvo, da radi tega zviševanja na merodajnem mestu izreče svoje obžalovanje ter predloži deželni vladi imenik teh hišnih posestnikov.

— **„Narodni dom“.** Ker je bil za sredo, 4. dan decembra t. l. sklicani občni zbor nesklepčen, sklicuje upravni odbor društva »Narodni dom« v smislu § 7. društvenih pravil za sredo, dne 18. decembra t. l. ob šestih zvečer v malo posvetovalnico izredni občni zbor z istim dnevnim redom vnovič ter pripominja, da bo ta zbor sklepčen brez ozira na število navzočnih udov.

— **Zloraba tiskovnega zakona.** »Unio catholica« je nam poslala zopet popravek in sicer sledeči: Vaš list z dne 30. novembra t. l. ima zopet neko notico o našem zavodu, katera nas prisili, Vas na podlagi § 19. tiskovnega zakona pozvati, v prihodnji ali tej sledeči številki nastopno pojasnilo priobčiti: 1.) Ni res, da je imela »Unio catholica« v pretečenem letu K 165.000 izgube; res pa je, da je bilo v pretečenem letu izgube K 1672097, med tem ko je znašal dobiček v prejšnjih 4 letih skupaj K 73.95164. 2.) Ni res, da dolguje »Unio catholica« K 60.000 za škodo; marveč je res, da znašajo pendentne škode vseh oddelkov danes K 38000, med tem ko znaša iz lanskega leta prenesena rezerva za pendentne škode K 52.58325, torej več, kakor je potrebno za sedanje stanje. Beležimo z velespoštovanjem Osrednje ravnateljstvo »Unio catholica«. W. Arleth. Kalbermatten. — Z ozirom na ta popravek hočemo jutri posvetiti temu zavodu nekoliko odgovora.

— **Slovenska šolska Matica.** Knjige »Slovenske šolske Matic« za leto 1901 se že tiskajo. Društveniki dobe za leto troje knjig, in sicer: 1. Letopis, 2. Slovenski pouk, 3. Realna knjiga (Zgodovina I. snopič). Zaradi različnih težav, ki so v začetku s takim podjetjem združene, menda ne bo mogoče, kakor je bilo naznanjeno, razpošiljati knjig pred Božičem. Častiti društveniki se prosijo malo potrpljenja.

— **Umetniško društvo in obrtni shod.** Poročili o včerajšnjem Dvořákovem večeru in o obrtnem shodu smo zaradi pomanjkanja prostora odložili za jutri.

— **Iz Kamnika** se nam poroča: V nedeljo, 1. t. m., je priredilo kamniško učiteljsko društvo pod vodstvom g. P. Gorjupa koncert v korist učiteljskemu konviktu. Pri tem koncertu je sodeloval iz posebne prijaznosti tudi kamniški salonski orkester pod vodstvom gospoda inženirja I. Spaleka. Sodelovalo je pa tudi nekaj gg. učiteljev in gđ. učiteljic iz kranjskega okraja in gosp. Vrabel iz Ljubljane. Vse točke programa bile so izvajane tako točno in precizno, da so vzbudile največje navdušenje. Posebno pa nam je izmed zborov ugajal venček Vodnikovih pesnij. Gospod Vrabel je žel pri svojem solopetju, kakor po navadi, obče priznanje, prav tako se je odlikoval tudi g. Štefančič. G. inženir Spalek je opetovano pokazal, da je kot vodja orkestra povse na svojem mestu. Prav posebna pohvala pa gre gosp. Gorjupu, ki ni le spretno vodil pevski zbor, marveč tudi aranžiral koncert. Želeti je, da bi se taki koncerti večkrat priredili.

— **Efektna loterija.** Prostovoljno gasilno društvo v Radovljici naznanja, da se vrši žrebanje nepreklicno dne 31. dec. t. l. ter opozarja vse p. i. društva in osebe, ki so prevzele razpečevanje srečk, da skupiček pravočasno dološlejo, ker veljajo po srečkanji le one srečko, ki bodo plačane do 31. decembra opoldne. Ob enem prosi omenjeno društvo, da se mu vse one srečke, za katere ni upanja, da bi se omenjenega dne razpečale, vrnila nemudoma odboru, da jih zamore pravočasno še drugam odposlati. Ker so dobitki zares lepi in vrednostni in ker se je njih število od prvotno določenega roka znatno pomnožilo, upa si društvo do omenjenega dne razpečati še vse srečke. Zatoraj prosimo, naj nihče z zavlačanjem ne škoduje tako koristnem društvu, kojega je prireditel te loterije stalo ogromni napor. Izžrebane številke objavile se bodo takoj potom listov in po razpečevalcih.

— **Lovske stvari.** Z Gorenjskega se nam piše: V št. 281 »Sl. N.« pišete o lovu, da se je letos že ena divja koza ustrelila na Gorenjskem. Pojasnim naj nekoliko, da sl. občinstvo ne bode podcenjalo gorenjskih občin lovov, kateri se na javni dražbi oddajo po 100—500. Na grof Kevenhüllerjevem lovu v srednjevaški občini v Bohinju so na dvakratnem lovu ustrelili 54 »gamsov« = divjih koz, v Planici pri Ratečah so jih tudi že nad 10; koliko je Galetov lov v Kotu in v Vratih pod Triglavom že letos dal divjih koz mi ni znano. Navadno jih okoli 30 prinesejo v Mojstrano. Tudi Vetter, obrtna družba na Savi, brezniska, begunjska in druge občine so dobile že nekaj gamsov. Okrog Tržiča in Kamnika mi ni znano. Pol ure nad Kropo sta letos že meseca oktobra ustrelila dve divji kozi-gamsa gosp. Fr. Šolar in gosp. Ad. pl. Kappus. Dotični, kateri je poročal, da so eno divjo kozo na Gorenjskem ustrelili je brezdomno pozabil pridejati dve ničli. 1 + 00 poleg = 100.

— **Petdesetletnico učiteljevanja** je praznoval te dni g. ces. svetnik Fran Vodopivec v Gorici.

— **Porotne obravnave v Mariboru.** Piše se nam iz Maribora: S sobotnim člankom pod tem naslovom se popolnoma strinjamo. Res je, da je glavni vzrok pohujšanja in podivjanja našega ljudstva pomanjkanje poučnega in vzgojevalnega berila. Seveda bi tudi naši duhovniki v tem oziru lahko mnogo storili, ako bi s prižnice poučevali ljudstvo o vzgoji in zadržanju, namesto da ga hujskajo proti liberalcem, med katerimi pač ni najti takih hudodelcev kakor so bili pri zadnjih porotnih obravnava obsojeni poživinjeni klerikalci. Ako bi bili naši duhovniki res vneti za blagor in napredek ljudstva, potem bi stali dandanes slovenski štajerci na vse drugi stopinji omike, kakor stojijo v resnici. A naši duhovniki so ravno taki, kakor pripoveduje Belgijec Pradel v svoji pred kratkim izišli knjigi pod naslovom »Voleurs et voles«, o svojem zamrlem striju, koji je bil več let župnik v belgijski vasi Pierre-Buffière. Dotični župnik bil je izvrsten mož, a velik original. Nekega dne je govoril ostro s prižnice proti mlačnosti in nebržnosti svojih faranov v verskih zadevah z jako dovtipno mimiko. »Dragi bratje in sestre«, rekel je, »ako me bode ljubi Bog srečal v dolini Jozafat, gotovo me bode vprašal: »Župnik iz Pierre-Buffière, kaj si napravil z ovčicami, ki sem ti jih zaupal?« — Jaz pa se bodem od srama skril. V tem trenutku potuhnil in skril se je za prižnico, kakor se skrivajo otroci pri igri. Potem se je zopet prikazal in rekel: In drugič me bode ljubi Bog vprašal: »Župnik iz Pierre-Buffière, kaj si napravil z ovčicami, ki sem ti jih zaupal?« In zopet se bodem skril. In potaknil se je zopet za prižnico, kakor v prvič. Potem pa je skočil pokoncu, kakor mladenič in začel z novega: »Če me pa bode ljubi Bog tretjokrat vprašal: »Župnik iz Pierre-Buffière, kaj si napravil z ovčicami, ki sem ti jih zaupal?« — potem bodem gotovo odgovoril: »Neumne si mi izročil, o Gospod, in neumne ti zopet vračam«.

— **Narodna čitalnica v Celju** priredi, kakor po navadi, dne 31. decembra »Silvestrov večer« z jako raznovrstnim, zanimivim vsporedom. Dne 19. januarja pa priredi plesni venček. Vabila k temu poslednjemu se bodo razposlala takoj začetkom prosinca. Z ozirom na to, da je Silvestrov večer domač, familijarni večer, imajo k taistemu pristop le društveni člani ter člani »Celskega sokola« »Celskega pevskega društva« in »Delavskega podpornega društva«. Vsakdo drugi, ki hoče kot gost ali sam priti, ali po kakem društveniku vpeljan biti, mora imeti posebno dovoljenje ječitalniškega odbora. Toraj brez izkaza, da je ud tega ali onega društva, oziroma brez posebnega povabila, ne more nikdo na društveni večer. Zbok stroge kontrole, da se ne vtihotapi kak nepoklican gost, bodo reditelji vseh društev. Odbor.

— **Umrl** je v Mariboru zadnji četrtek vodja tamošnjega okrajnega glavarstva, c. kr. namestniški svetnik g. Franc Kankowsky v 56. letu svoje starosti. Pokojnik bil je blag mož ter tudi Sloven-

cem pravičen uradnik. Isti je služil kot okrajni komisar v Mariboru že takrat, ko je še bil baron Hein okrajni glavar v Mariboru.

— Porotno sodišče v Celju. V ponedeljek se je imel zagovarjati pred celjskim porotnim sodiščem 52letni, zakonski Jože Jelen od Sv. Andreja pri Polzeli radi ponarejanja denarja. Skušal je na več načinov ponarejati srebrni denar po 1 gld. in se mu je res posrečilo, da je spečal goldinar, vlit iz cina in cinka, neki natakariči. Skušal je ponarejati tudi papirnate bankovce. Bil je obsojen na 13 mesecev težke ječe. — Isti dan se je imel zagovarjati 19letni posestnikov sin Fr. Novak iz Hazelbaha, ker je dne 9. septembra t. l. iz ljubosumnosti štirikrat ustrelil na Mat. Romiha in ga nevarno ranil. Bil je obsojen na dve leti ječe. — 26letna Ivana Srebotnik iz Zg. Gorč, zakonska, a od svojega moža ločena, je obtožena, da je umorila lastno svoje dete. Obsojena je bila na tri leta težke ječe; njen ljubimec 20letni Jož. Žekar iz Slivnice, njen sokrivec in obdolženec tudi tatvine, pa je dobil leto ječe.

— Neumestna štedljivost. Dne 7. t. m. 8^{1/2} uri zjutraj vozil je tovorni vlak z južnega na državni kolodvor preko prehoda na Dunajski cesti celih 10 minut, ker se je vsled neumestne štedljivosti državne železnice pripela k nenavadno dolgemu in težko obloženemu vlaku samo jedna lokomotiva mesto dveh. Ogorčenje čakajočih je bilo splošno!

— Samomor. Nesrečni mladenič, ki se je v petek poskušil ustreliti, je včeraj v bolnici umrl. Ivan Gabrovšek je bil kot aspirant južne železnice nastavljen v Št. Petru na Krasu od meseca majnika t. l. Prvo skušnjo je napravil dne 27. novembra s povoljnim uspehom in je v torek zjutraj t. j. 3. decembra brez sledu izginil; od takrat se sploh več ni vrnil. Iz službe še do sedaj ni niti suspendiran niti odpuščen.

— V Ameriko. Včeraj so bili na južnem kolodvoru prijete trije fantje, ki so nameravali jo popihati v Ameriko, da bi se odtegnili vojaški dolžnosti, in jeden agent, ki je pripeljal seboj dva fanta. Pri agentu so dobili na razna imena glaseče se potne knjižice.

— Mlekarnica in električni voz. Posestnica Uršula St. iz Ilovice se včeraj zjutraj ni hotela z mlekarskim vozičkom pravočasno izogniti električnemu vozu, ko je pripeljal po Mestnem trgu. Električni voz je zadel v njen mlekarski voziček in ga prekucnil, da se je mleko razlilo po tleh.

— Konj splašil se je v soboto popoldne na Starem trgu posestnikovemu sinu Janeza Berganta z Golega brda. Ustrašil se je električnega voza in zapeljal naravnost pred električni voz. Pripetila bi se bila velika nesreča, da ni voznik takoj ustavil električnega voza.

— Otroka in ženo je pretepeval delavec I. I. tako, da sta bila oba črna po životu. Žena je morala z otrokom bežati, ker jej je mož grozil, da jo ubije.

— Sleparka. Dne 4. t. m. je prišla neka mlada ženska h kuharici M. G. na Marije Terezije cesti št. 5, češ, da jo je poslala šivilja H. po obleko njene gospe. Kuharica jej je dala obleko in neznanka je odšla z njo. Polcija je sleparko izsledila in jo včeraj aretovala. Sleparka je bivša tovarniška delavka Marija Rakar iz Rudolfovega.

— Zmrznil bi bil skorej v soboto ponoči na Marije Terezije cesti berač Iv. Šusteršič. Moš se ga je bil v šnopsariji nalezel in je na cesti obležal. Skorej že trdega je dobil policaj ležati na cesti in ga je spravil na rotovž, kjer so ga drgnili, da so ga spravili k sebi.

— Pri igri so se sprli v neki tukajšnji kavarni. Prepri se je zanesel na ulico. Polcija je dva razgrajaca, ki sta po ulicah drug za drugim letela in upila, ustavila in aretovala. Jeden je imel baje nož v rokah.

— Tatvina. Jerneju Klemenčiču v Zalogu je 6. t. m. neznan tat ulomil v hišo in mu ukradel obleke v vrednosti za 80 kron.

— Pogreša se se že 12 dni desetletni Josip Trtnik iz Starega Vodmata. Kdor dečka dobi, naj ga izroči policiji.

„Peljal se je brit gospoda načelnika.“ Podtipan piše: Postajališče železnice roudnicko-hospozynske pri občini Straškovu nima radi majhne frekvence pravzaprav nobene zidane postaje, temveč je ondi postavljen le kol in na njem naznačeno ime postaje. Ljudje imenujejo ta kol »leseni gospod načelnik postaje«. Ker pa je v hudem vremenu vendar neprijetno čakati pod milim nebom na vlak, zahtevajo zdaj okolične občine, da dobi »gospod načelnik« vsaj velik dežnik, da njega in čakajoče brani pred slabim vremenom. Neki porednež pa je dovtip o »lesenem načelniku« še bolj razvil. Poslal je dopisnico v Roudnico nekemu brivcu s pozivom, naj pride ali naj se pripelje obrit načelnika postaje v Straškovu, podpisan je bil tudi postajenačelnik. Povabljeni brivec se ni obotavljal dolgo, takoj je pobral svoje britve ter se vesel, da se bo enkrat vozil na tuje stroške po novi železnici, napotil v Straškov. Ko pa je v Straškovu izstopil iz voza, je začudeno gledal okolo, kje je kaka hiša. Končno je menil, da je najbrže izstopil na nasprotni strani. Čakal je tedaj, da je vlak odrinil, toda k velikemu začudenju je videl, da je tudi na drugi strani vse prazno. Strmeč je vprašal kmetiča, ki je bil slučajno izstopil tudi iz vlaka, kje bi našel »gospoda načelnika postaje«. Kmetič se na vse grlo zakrohota ter mu pokaže na kol z besedami: »Ravno tik Vas stoji«.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 9. decembra. Včeraj se je vršil tu velik ljudski shod dunajskih Slovanov proti postopanju pruske vlade s poljskimi materami in šolarji. Shoda se ni udeležil niti jeden poljski poslanec, kar je vzbudilo silno ogorčenje. Sprejel se je predlog, ki izreka poljskim zastopnikom zaničevanje. Vsi govorniki so govorili izredno ostro proti pruski vladi. Kot govornik je nastopil tudi 10leten deček, ki je izrekel imenom poljske mladine na Dunaju poljskim šolarjem svoje občudovanje.

Dunaj 9. decembra. V petek je posl. dr. Pacak zaklical posl. Primavesiju razžaljivo besedo. Priče obeh strank so aféro poravnale.

Dunaj 9. decembra. V Trutnovu se je vršil včeraj shod vsenemških zaupnih mož, čegar sklepi pa so tajni. Sodi pa se splošno, da so ponudili Wolfu zopet državnozborski mandat.

Trutnovo 9. decembra. Ravno kar se poroča iz zanesljivega vira, da je shod zaupnih mož sklenil, poslati na Dunaj deputacijo k Wolfu, ki naj mu ponudi mandat.

Lvov 9. decembra. Maloruski visokošolci so pred svojim odhodom, zapustivši tukajšnjo univerzo, priredili posloven banket, na katerem se je naglašalo, da je napočil sedaj odločilni trenutek rešitve za Maloruse v Galiciji.

Lvov 9. decembra. Včeraj se je odkril spomenik pesniku Ujejskemu, na kar so se primerile proti nemškemu konzulu velikanske demonstracije. Zbralo se je 18.000 oseb, mej temi mnogo starcev, žensk in mladine. 50 redarjev, ki so hoteli množico razgnati, so demonstrantje pogнали v beg. Sodi se, da so demonstracije s tem proti Prusiji končane.

Sredec 9. decembra. Tu so zaprli nekega Macedonca, ki je obdolžen političnega umora.

London 9. decembra. Iz Pretorije poročajo: Buri so se zopet začeli gibati. V Oranju se je pojavilo mnogo burskih oddelkov, med temi velika četa, katero vodi Dewet. Viljoen stoji severno Belfasta ob železnici v Delagov s 400 možmi, Beyer maršira proti jugu k Sandriverpoortu, da se združi z Babenhorstom.

London 9. decembra. Iz Newyorka poročajo, da hočejo Angleži v najbližjem času otvoriti 8 angleških prevoznih ladij s konji in mulami. Agenti iščejo z največjo naglico konje. Sodi se, da je to dokaz, da vojne še dolgo ne bo konec.

„Henneberg-svila“

— le pristna, ako se naroča naravnost pri meni — za bluze in obleke v črni, beli ali pisani barvi, od 65 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakomur franko in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošljajo takoj. Dvojna poština v Švico.

G. Henneberg (100—15)

Solden-Fabrikant (k. u. k. Hof.), Zürich.

Zagreb, 30. aprila 1901.

Gg. Žnideršič & Valenčič
Ilir. Bistrica

prva kranjska tovarna testenin,

Gospod J. Weiser je prejel danes odposlane makarone ter Vam moramo izreči (1727-18)

največje priznanje

kajti blago je v istini izvrstno.

Prva zagrebska agenturna zadruga.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 37. Dr. pr. 1146.

V torek, 10. decembra 1901.

Gospod Bogdan pl. Vulaković, član opere v Zagrebu, kot gost.

Prvič v sezoni:

Tannhäuser

in pevska borba na Wartburškem gradu.

Opera v treh dejanjih. Besede in glasbo zložil Richard Wagner. Kapelnik B. Tomáš. Režiser Fr. Lier.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7^{1/2} uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold II. št. 27

Prihodnja predstava bo v petek, 13. decembra.

Meteorologično poročilo.

Vidna nad morjem 806.3 m. Srednji aeromi tlak 786.0 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Možna v s. t. m.
7.	9. zvečer	742.4	— 4.8	sl. jug	jasno	0.0 mm.
8.	7. zjutraj [2. popol.]	740.2 737.0	— 4.2 3.6	sl. jvzhod del. oblak. sl. jzhod pol. oblak.		0.0 mm.
9.	9. zvečer	735.0	4.9	sr. jzhod	oblačno	0.0 mm.
9.	7. zjutraj [2. popol.]	732.5 730.1	5.7 7.6	p. m. zah. del. jasno sl. szsah. oblakno		0.0 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje — 4.9° in 1.4°, normale: — 0.6° in — 0.7°.

Dunajska borza

dne 9. decembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	99.05
Skupni državni dolg v srebru	98.95
Avstrijska zlata rentna	118.90
Avstrijska krona rentna 4%	95.95
Ogrska zlata rentna 4%	118.70
Ogrska krona rentna 4%	94.05
Avstro-ogrske bančne delnice	1603 —
Kreditne delnice	652 —
London vista	239.35
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.17 1/2
80 mark	23.44
80 frankov	19.07
Italijanski bankovci	93.65
G. kr. cekini	11.32

Najfinejši

cvetlični med

iz čebeljaka Babnikovega v Dravljah, z jamstvom pristnosti in čistosti, prodaja v steklenicah po 1/4, 1/2 in 1/3 kilo

Edmund Kavčič

trgovina delikates, v Ljubljani, Prešernove ulice. (12—244)

Vsako si lahko ogleda, ne da bi moral kupiti!

Praktično božično darilo!

električno svetlobo

Pod Trnovo

in optičnem zveznem aparatu

ima vsakdo, kdor si kupi

pod Trnovo

in optičnem zveznem aparatu

ima vsakdo, kdor si kupi

pod Trnovo

in optičnem zveznem aparatu

ima vsakdo, kdor si kupi

pod Trnovo

in optičnem zveznem aparatu

ima vsakdo, kdor si kupi

pod Trnovo

in optičnem zveznem aparatu

Mlad

trgovski pomočnik

vešč v trgovini s specerijskim blagom, išče službe. (2672—3)

Naslov pove upravnistvo »Slov. Nar.«.

Išče se zanesljiv, spreten

knjigovodja

ki je tudi popolnoma vešč slovenske korespondence. Prednost imajo oni, ki so že službovali v kaki večji trgovini z železnino. (2692—2)

Potrebno opremljene ponudbe, iz katerih naj bode razvidna tudi zahteva plače, naj se pošiljajo pod naslovom »Paromlin« v Celje.

!Važno!

za gostilničarje in vinotržce!

Nove patentovane

nategače (Weinheber)

jako praktične prodaja

Julij Klein

(2673—3)

trgovina s steklenino in porcelanom v Ljubljani.

Preselitev

posredovalnice za delo in službe ter za stanovanja.

Uljudno naznanjam, da sem se 8. novembra 1901

preselila s Sv. Petra ceste

v Sotško (Gradišče) št. 8

ter prosim, da me cenjeno občinstvo tudi v mojem novem bivališči počasti z mnogobrojnimi naročili.

Z vsem spoštovanjem

Katarina Egy

posredovalnica za delo in službe ter za stanovanja. (2428—8)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomst, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomst, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomst, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomst, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marrijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomst, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto iz v Koperje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Monakovega, Inomsta, Franzensfesta, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marrijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomsta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Morhorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomsta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Koperja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih in samo v poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, a 40 kr. in 60 kr., se dobiva samo

v deželni lekarni »pri Mariji pomagaj« M. Leustek-a in v lekarni Ubald

pl. Trnkoczy-ja v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt, dné 11. februvarja 1899.

(2605—3)

L. Kres, mlekarija.